

Sygn.akt III AUa 10/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSA Teresa Suchcicka (spr.)

Sędziowie : SA Dorota Elżbieta Zarzecka

: SA Alicja Sołowińska

Protokolant : Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2019 r. w B.

sprawy z odwołania P. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 1 marca 2018r. do 30 kwietnia 2018r.

na skutek apelacji wnioskodawcy P. Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 października 2018 r. sygn. akt IV U 1067/18

zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z 6 lipca 2018r. w ten sposób, że stwierdza, iż P. Ł. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu także od 1 marca 2018r. do 30 kwietnia 2018r.

SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Teresa Suchcicka SSA Alicja Sołowińska

Sygn. akt: III AUa 10/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 lipca 2018 roku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. Inspektorat w L. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 11 ust. 2, art. 14 ust. 1, 1a, ust. 2 i art. 47 ustawy z dnia 13 października o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.) stwierdził, że P. Ł. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu: od 2002-08-06 do 2002-08-23; od 2002-09-10 do 2006-09-30; od 2007-01-02 do 2007-01-31; od 2008-01-01 do 2008-01-31; od 2010-02-05 do 2018-02-28; od 2018-05-01 do 2018-05-31.

W odwołaniu od powyższej decyzji P. Ł. wniósł o jej zmianę przez uznanie okresu od 01-03-2018 do 30-04-2018 jako okresu podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu powadzonej działalności gospodarczej. Odwołujący wskazał, że prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą i od chwili rozpoczęcia działalności opłaca

składki samodzielnie. Były przypadki, że jego współnik mimo otrzymania pieniędzy na opłacenie składek nie uiszczal ich dla ZUS-u. Od prawie 3 lat zмага się z bólem biodra. Otrzymał w związku z tym skierowanie do lekarza, a od lekarza do szpitala na zabieg 11 kwietnia 2018 roku. Warunkiem przyjęcia do szpitala i przeprowadzenia zabiegu był jego dobry stan zdrowia w okresie dwóch tygodni przed operacją. Skarżący chorował na zapalenie oskrzeli. Otrzymał zwolnienie lekarskie od 26 marca 2018 roku do 9 kwietnia 2018 roku, aby wyleczyć infekcję. Przed zabiegiem wymiany biodra otrzymał z organu rentowego zaświadczenie o niezaleganiu z płatnościami składek. Skarżący został przyjęty do szpitala na zabieg 10 kwietnia 2018 roku i wypisany po zabiegu 14 kwietnia 2018 roku. Otrzymał zwolnienie lekarskie od 10 kwietnia 2018 roku do 10 maja 2018 roku. Nieznajomość przepisów prawa spowodowała, że skarżący popełnił błąd. Będąc na zwolnieniu lekarskim od 23 marca 2018 roku do 9 kwietnia 2018 roku pobierając zasiłek chorobowy wykonywał pracę w ramach umowy zlecenia. Pismem z 10 kwietnia 2018 roku organ rentowy zawiadomił go o weryfikacji prawidłowości wykorzystania zwolnienia, następnie organ rentowy wydał decyzję o zwrocie świadczenia, to jest zasiłku chorobowego. Skarżący zwrócił ten zasiłek, choć było to dla niego i jego rodziny dużym obciążeniem. Skarżący wraz z żoną ma na utrzymaniu córkę, a jego jedynym dochodem jest dochód żony.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że w pierwszorazowej deklaracji skarżący dokonał proporcjonalnego obniżenia podstawy w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim. Za okres od 26 marca 2018 roku do 9 kwietnia 2018 roku skarżącemu odmówiono prawa do zasiłku chorobowego. Następstwem tego był brak jego prawa do zastosowania proporcjonalnego zmniejszenia wysokości składki. Skarżący pismem z 28 maja 2018 roku zwrócił się do organu rentowego z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie za marzec 2018 roku i kwiecień 2018 roku. Organ rentowy powyższy wniosek rozpatrzył negatywnie uznając, iż skarżący nie wskazał usprawiedliwionej przyczyny nieopłacenia składki w terminie.

Wyrokiem z dnia 24 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że P. Ł. od 10 listopada 1999 roku do 29 lutego 2000 roku i od 29 maja 2001 roku do 31 maja 2018 roku prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. W okresach od 10 listopada 1999 roku do 29 lutego 2000 roku, od 29 maja 2001 roku do 5 sierpnia 2002 roku, od 24 sierpnia 2002 roku do 2 września 2002 roku, od 1 października 2006 do 31 grudnia 2006 roku, od 1 lutego 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku i od 1 lutego 2008 roku do 31 grudnia 2009 roku podlegał tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Od 6 sierpnia 2002 roku do 23 sierpnia 2002 roku, od 3 września 2002 roku do 30 września 2006 roku, od 1 stycznia 2007 roku do 31 stycznia 2007 roku, od 1 stycznia 2008 roku do 31 stycznia 2008 roku, od 1 stycznia 2010 roku do 31 maja 2018 roku wnioskodawca podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w okresach od 6 sierpnia 2002 roku do 23 sierpnia 2002 roku, od 10 września 2002 roku do 30 września 2006 roku, od 1 stycznia 2007 roku do 31 stycznia 2007 roku, od 1 stycznia 2008 roku do 31 stycznia 2008 roku, od 5 lutego 2010 roku do 28 lutego 2018 roku i od 1 maja 2018 roku do 31 maja 2018 roku.

Dalej Sąd ustalił, że P. Ł. w dniu 28 maja 2018 roku złożył wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc marzec 2018 roku i kwiecień 2018.

Sąd podniósł, że w miesiącach marcu 2018 roku i kwietniu 2018 roku wystąpiły nieprawidłowości w opłaceniu składek przez ubezpieczonego na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. W pierwszorazowej deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA ubezpieczony dokonał proporcjonalnego obniżenia podstawy w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim. ZUS pismem z 21 maja 2018 roku poinformował go o konieczności złożenia korekty dokumentów rozliczeniowych za miesiące marzec 2018 roku i kwiecień 2018 roku oraz dopłaty wynikającej z różnic kwot do deklaracji w związku z odmową wypłaty zasiłku chorobowego za okres od 26 marca 2018 roku do 9 kwietnia 2018 roku. Po złożeniu przez ubezpieczonego 23 maja 2018 roku korekty ZUS DRA za miesiące marzec 2018 roku i kwiecień 2018 roku na pełną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i dokonaniu dopłaty różnicy składki, z mocy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ustało ubezpieczonemu prawo podlegania do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Decyzją ZUS z 20 czerwca 2018 roku nie została wyrażona zgoda na opłacenie przez ubezpieczonego po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące marzec 2018 roku i kwiecień 2018 roku.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji proporcjonalne obniżenie podstawy wymiaru składek w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim, było niezgodne z prawem (okoliczność bezsporna). Ubezpieczony za miesiące marzec 2018 roku i kwiecień 2018 roku nie uiścił składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w ustawowej wysokości. W związku z tym organ rentowy prawidłowo uznał, że w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji ubezpieczony jako osoba prowadząca działalność gospodarczą nie podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Mając powyższe na uwadze na mocy artykułu 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy Oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wniósł P. Ł.. Z treści apelacji wynika, że wyrok został zaskarżony w całości. Apelujący nie zgodził się z ustaleniem Sądu Okręgowego, wskazał, że na skutek wydanej decyzji znalazł się w bardzo trudnym położeniu oraz że w jego ocenie występowały uzasadnione podstawy do wyrażenia zgody na opłacenie składki po terminie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Istota sporu na etapie postępowania apelacyjnego została zawężona do oceny, czy w okolicznościach sprawy niniejszej zaistniał „uzasadniony przypadek”, o jakim mowa w art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, skutkujący wyrażeniem zgody przez ZUS na opłacenie przez wnioskodawcę składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące marzec i kwiecień 2018 r.

Z niekwestionowanych przez strony ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy wynika, że ubezpieczony opłacił składki na ubezpieczenia społeczne – w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe – za miesiące marzec i kwiecień 2018 r. w zaniżonej wysokości, w związku z czym składka na ubezpieczenie chorobowe została opłacona częściowo po obowiązującym terminie płatności. Zapłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące marzec i kwiecień 2018 r. po terminie było następstwem splotu kilku okoliczności, a mianowicie:

- korzystania przez wnioskodawcę ze zwolnienia lekarskiego od 26 marca 2018 r. do 9 kwietnia 2018 r., hospitalizacja w dniach od 10 kwietnia 2018 r. do 14 kwietnia 2018 r. i w następstwie tego ponowne korzystanie przez wnioskodawcę ze zwolnienia lekarskiego od 10 kwietnia 2018 r. do 10 maja 2018 r.;
- dokonania przez ubezpieczonego proporcjonalnego obniżenia podstawy wymiaru składek w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim;
- zweryfikowania przez organ rentowy prawidłowości wykorzystania zwolnienia, skutkiem czego było wydanie przez organ rentowy decyzji o zwrocie zasiłku chorobowego (będąc na zwolnieniu lekarskim od 23 marca 2018 r. do 9 kwietnia 2018 r. i pobierając zasiłek chorobowy, ubezpieczony wykonywał pracę w ramach umowy zlecenia, będąc w błędnym przekonaniu, że wykonując kilka telefonów i pracując chwilę przy komputerze nie szkodzi swojemu zdrowiu),
- poinformowaniu ubezpieczonego pismem z 21 maja 2018 r. o konieczności złożenia korekty dokumentów rozliczeniowych za miesiące marzec i kwiecień 2018 r. oraz dopłaty wynikającej z różnic kwot do deklaracji w związku z odmową wypłaty zasiłku chorobowego za okres od 26 marca 2018 r. do 9 kwietnia 2018 r.
- złożeniu przez ubezpieczonego w dniu 23 maja 2018 r. korekt deklaracji ZUS DRA za miesiące marzec i kwiecień 2018 r. na pełną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne oraz dopłata różnicy składki.

Wystąpienie tych okoliczności, a w szczególności dopłacenie różnicy składki już dwa dni po otrzymaniu pisma informującego z ZUS o zaległości sprawa, zdaniem Sądu Apelacyjnego, że niezapłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące marzec i kwiecień 2018 r. w należnej wysokości w ustawowym terminie nie

mogło być uznane za zamierzone bądź celowe. Nie było zatem następstwem niedbalstwa ubezpieczonego, ani skutkiem nieprzykładania przez niego należytej wagi i staranności do własnych, życiowo ważnych spraw.

Nie bez znaczenia jest fakt, iż po uzyskaniu informacji z ZUS o konieczności dokonania korekty w dniu 21.05.2018 r. (pismo k. 5v a.s.) już w dniu 23.05.2018 r. wnioskodawca dokonał stosownej korekty i uiścił brakującą kwotę składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

Stosownie do powołanego wyżej art. 14 ust. 2 pkt 2 in fine ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w uzasadnionych przypadkach ZUS na wniosek ubezpieczonego może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a (według ust. 2a, w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, jeżeli za część miesiąca został pobrany zasiłek, ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia następującego po dniu, za który zasiłek ten przysługuje). Chociaż w przepisie art. 14 ust. 2 pkt 2 in fine ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przesłanki wyrażenia zgody przez ZUS na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie nie zostały określone, to należy przyjąć, że przesłankami tymi są okoliczności związane z przebiegiem samego ubezpieczenia chorobowego i przyczynami uchybienia terminu do opłacenia składki.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych oraz literaturze przedmiotu jako przyczyny uzasadniające wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazuje się m.in. chorobę ubezpieczonego, nagły wyjazd, brak pieniędzy wywołany czynnikami niezależnymi od ubezpieczonego, siłę wyższą, wypadek losowy, czy też inne okoliczności, które obiektywnie wyjaśniają, że zapłata składek w terminie była niemożliwa albo niezapłacenie ich w terminie było niezależne od woli ubezpieczonego, a samo niezapłacenie składek w terminie nie było spowodowane tylko zaniedbaniem (brakiem staranności) ubezpieczonego. Zgoda na opłacenie składki po terminie, co wymaga podkreślenia, nie wiąże się z koniecznością wystąpienia szczególnie uzasadnionego, wyjątkowego przypadku, czy szczególnie uzasadnionych okoliczności. Powołany ostatnio przepis nie powinien być interpretowany z nadmiernym rygoryzmem, tak aby każde uchybienie terminowi opłacenia składki niejako automatycznie prowadziło do wyłączenia z ubezpieczenia, bez względu na zaistniałe okoliczności. Przez przypadek uzasadniony należy więc rozumieć taki, który obiektywnie usprawiedliwia i tłumaczy, dlaczego składka nie została w terminie opłacona w należytej wysokości (por. powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2016 r., I UK 35/15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 lipca 2017 r., III AUa 1434/16 – oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 marca 2018 r., III AUa 671/17).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej należy wskazać, że przyczyną nieopłacenia w terminie składki na to ubezpieczenie za miesiące marzec i kwiecień 2018 r. był w szczególności stan zdrowia ubezpieczonego jak i błędne przekonanie ubezpieczonego, że przebywając na zwolnieniu lekarskim może wykonywać drobne, nieforsujące go czynności związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Jak wskazał sam ubezpieczony, z tytułu podjęcia tych czynności zarobił niewiele - otrzymał przychód w wysokości 250 zł – a stracił cały zasiłek od dnia 26 marca 2018 r. do 10 maja 2018 r. Istotne jest, iż wnioskodawca dokonał stosownej korekty i uiścił brakującą kwotę składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po upływie dwóch dni od uzyskania informacji z ZUS o braku prawa do zastosowania proporcjonalnego zmniejszenia składki.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenia te wskazują na zaistnienie obiektywnie usprawiedliwionych okoliczności uzasadniających zgodę na opłacenie przez wnioskodawcę składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące marzec i kwiecień 2018 r. po terminie. Konsekwencją uznania opłacenia po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wnioskodawcy za miesiące marzec i kwiecień 2018 r. za usprawiedliwione, była zmiana zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 6 lipca 2018 r. w ten sposób, że stwierdzono, iż P. Ł. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu także od 1 marca 2018 r. do 30 kwietnia 2018 r.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Teresa Suchcicka SSA Alicja Sołowińska